Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 11 december 2018
Behandeld door OOV

Onderwerp Maatregelen binnenstad 2019

Geachte leden van de raad,

Zoals eerder aangekondigd zijn er blijvend maatregelen nodig om de overlast in de binnenstad aan te pakken. In deze brief informeert het college u over de bestaande en extra maatregelen die op korte termijn (2019) worden ingezet. Daarnaast leest u in deze brief dat het college ook bezig is met een aanpak voor de binnenstad voor de middellange en lange termijn.

De aanpak richt zich op het Wallengebied en de uitgaansgebieden Rembrandtpleinbuurt en Leidsebuurt. In deze gebieden ervaren bewoners overlast afkomstig van verschillende bronnen. Bewoners hebben last van de bezoekers op straat, doordat die te veel gedronken hebben en luidruchtig zijn en wildplassen, of in grote groepen rondlopen. Er is veel vervuiling. Het winkelaanbod is in delen van deze gebieden weinig divers en vooral gericht op toeristen. Er is overlast door te luide muziek uit horecabedrijven en van boten op het water. Rondrijdende en toeterende taxi's veroorzaken overlast. Ook door de hoeveelheid mensen tegelijkertijd in één gebied ontstaat er overlast en risico's voor de openbare orde en veiligheid.

De maatregelen hieronder dragen allemaal bij aan het verminderen van één of meer overlastbronnen. Naast voortzetting en intensivering van bestaande maatregelen gaat het om de volgende nieuwe maatregelen: zichtbaar maken alcoholverbod (4), voorstel verbod groepsrondleidingen in de avonduren (5), terugbrengen openingstijden alcoholvrije zaken (7), start aanpak doorschenken in de horeca (10), nachtsluiting grachten (20), verbieden pleziervaart met meer dan twaalf opvarenden (21). Het overzicht is niet limitatief en wordt de komende maanden aangevuld.

Bij de aanpak van de overlast werkt het college graag samen met bewoners en ondernemers. Gesprekken hierover staan gepland voor begin januari. Overkoepelend aan de concrete maatregelen gaat het college de regels die gelden in de binnenstad veel zichtbaarder maken, zodat bezoekers weten welke regels er gelden. Het gaat daarbij niet alleen om de ge- en verboden, maar ook om 'zachtere'

regels als rekening houden met de omgeving. De bekendheid van de regels helpt bij de handhaving ervan. Daarnaast maken we gebruik van de positieve ervaringen die de afgelopen drie jaar zijn opgedaan bij de pilot Gastvrij en Veilig Rembrandtplein.

Overzicht maatregelen 2019

Verminderen overlast door bezoekers op straat

1. Meer handhaving op straat
   De tijdelijke extra inzet van handhavers in het Binnenstad Offensief (47 fte) wordt structureel toegevoegd aan de capaciteit voor de binnenstad. In de avond en nacht komen er daar nog meer handhavers bij, dit zal klein beginnen maar in de loop van 2019 waarschijnlijk worden aangevuld. Belangrijkpunt punt is de samenwerking met politie en dit wordt in 2019 verder vormgegeven.
2. Direct innen boetes
   Sinds deze zomer is ervaring opgedaan met het direct innen van boetes. Hiervoor zijn gemeentelijke handhavers aangewezen als heffingsambtenaar. De eerste ervaringen bieden genoeg basis om dit in 2019 te intensiveren.
3. Inzet meer hosts
   In de weekendnachten zijn hosts aan het werk om mensen aan te spreken, te informeren, te wijzen op gedragsregels en de voetgangersstromen in goede banen te leiden. Zij fungeren als extra oren en ogen, versterken de zichtbaarheid van de overheid en wijzen publiek op de geldende regels. In de Leidsebuurt en op de Wallen komen meer hosts. Ondernemers hebben een belangrijk rol bij de inzet van hosts. De samenwerking met hen op het Rembrandtplein en in de Leidsebuurt wordt voortgezet en op de Wallen opgezet, onder andere door ze een (financiële) bijdrage te vragen.
4. Zichtbaar maken alcoholverbod op straat en handhavingsacties
   In grote delen van de binnenstad waaronder het hele Wallengebied geldt een alcoholverbod (bezoekers mogen geen alcohol in geopende verpakking bij zich hebben). Politie en handhaving verbaliseren jaarlijks ongeveer 2700 keer voor alcohol gerelateerde problemen in de binnenstad. Veel bezoekers zijn echter niet bekend met het alcoholverbod. Daarom start deze week een grote campagne waarin bezoekers met onder meer spandoeken, posters en via social media worden gewezen op het alcoholverbod op de Wallen. Ook diverse alcoholverkopende winkels werken hieraan mee. De politie en handhaving houden de komende tijd acties op alcoholgebruik op straat.
5. Verder beperken groepsrondleidingen Wallen
   Sinds 1 april 2018 zijn voor groepsrondleidingen in het Wallengebied nieuwe regels van kracht. Zo is er voor rondleidingen aan vijf of meer personen een ontheffing van het college nodig. De groep mag uit maximaal twintig personen bestaan en de gidsen en deelnemers moeten respect tonen voor sekswerkers, onder andere door geen foto's van ze te maken.
   Vooruitlopend op de evaluatie van het ontheffingenstelsel rondleidingen in het Wallengebied en de daarbij behorende mogelijke maatregelen bereidt het college een voorstel voor aan de raad voor een APV-wijziging waardoor per 1 april 2019 groepsrondleidingen in de avonduren verboden kunnen worden.
6. Overlastveelplegers aanpak verbeteren
   Er wordt een voorstel uitgewerkt om de aanpak van overlastveelplegers (nepdope, intimidatie, etc.) te verbeteren en uit te breiden. In het voorstel wordt zowel naar zorg als handhaving

gekeken en worden nieuwe maatregelen ontwikkeld, ook voor personen die geen recht hebben op zorgvoorzieningen.

7. Terugbrengen openingstijden alcoholvrije zaken in het Wallengebied
   Om te voorkomen dat bezoekers in de nachtelijke uren lang doelloos rond blijven lopen in het Wallengebied, worden de openingstijden van alcoholvrije zaken in de weekendnachten (zoals snackbars) per 1 februari 2019 teruggebracht van 06.00 uur naar 04.00 uur. Hiermee stopt een pilot met ruimere openingstijden in dit gebied, in navolging van de uitgaanspleinen waar de openingstijd in 2012 al is teruggebracht. Voor alcoholvrije zaken in de rest van de binnenstad blijft de proef in stand.

Verbeteren melden en opvolgen van overlast

8. Actie Service Centrum
   Sinds juli 2018 is de eerste versie van het Actie Service Centrum (ASC) operationeel. Het ASC zorgt voor het verbeteren van het aannemen, analyseren, verrijken, routeren, bewaken en terugkoppelen van overlastmeldingen in de openbare ruimte, waardoor de opvolging versnelt. Het ASC is 24 uur per dag, 7 dagen per week actief en werkt stadsbreed. Vanuit het Actie Service Centrum wordt in nauw overleg met de Meldkamer van handhaving ingeschat of het nodig en mogelijk is direct een handhaver naar een overlastmelding te sturen. In 2018 richt het Actie Service Centrum zich specifiek nog op overlastmeldingen ten aanzien van personen en groepen, het binnenwater en evenementen. Vanaf 2019 wordt dit uitgebreid naar alle overige overlastmeldingen.

Verminderen overlast door (horeca)bedrijven

9. Handhaving alcoholverkoop in winkels
   Bij winkels die alcohol verkopen in de binnenstad wordt vanaf deze maand gecontroleerd of zij dit wel mogen (voldoen aan de vereisten uit de Drank- en Horecawet) en of zij zich aan de winkelsluitingstijden houden (niet na 22.00 uur open zijn).
10. Aanpak doorschenken in horeca
    Een horecaondernemer mag iemand die dronken is geen alcohol meer schenken. Samen met Koninklijke Horeca Nederland, Jellinek preventie en het CCV start begin 2019 voorlichting onder ondernemers zodat meer barmedewerkers op het juiste moment stoppen met het schenken van alcohol. Het sluitstuk in de aanpak is de inzet van handhaving. In 2019 zal hier actief op worden gecontroleerd. In de handhavingsstrategie horeca 2013 staat opgenomen dat wanneer een handhaver constateert dat een overduidelijk dronken persoon alsnog alcohol krijgt, direct de drankvergunning voor een week kan worden ingetrokken.
11. Gerichte handhavingsinzet horeca
    In 2018 is in de Leidsebuurt gestart met een gerichte aanpak van de meest overlastgevende horecazaken. Deze aanpak wordt uitgebreid naar het Rembrandtplein en Wallengebied. Als het gaat om overtredingen van geluidsoverlast, dan passen we de handhavingsstrategie muziekgeluid (april 2018) toe. Hierin staat opgenomen dat een horecaondernemer bij meerdere overtredingen van de regels over muziekgeluid uiteindelijk zijn exploitatievergunning kan verliezen.

Schonere binnenstad

12. Extra inzet schoon
    Er zijn inmiddels op verschillende plekken in de binnenstad extra persafvalbakken geplaatst. Daarnaast is in de zomer 2018 gestart met extra veegploegen, staat er een extra inzamelvoertuig paraat en zijn er gezamenlijke diensten gestart van veegploeg en handhaving. Ook zijn er gerichte en onverwachte acties uitgevoerd op het verkeerd aanbieden van afval. Deze maatregelen zijn effectief, maar ook duur. Op termijn is deze inzet vanuit de huidige middelen niet vol te houden. We continueren daarom tot eind januari 2019 de extra inspanningen op De Wallen. Voor het vervolg is het van belang dat de gebieden op piekmomenten slimmer schoon worden gehouden en er wordt ingezet op het verbeteren van de samenwerking tussen reiniging, afvalinzameling en handhaving. Dit wordt verder uitgewerkt bij het Masterplan Handhaving en Reiniging.
13. Nachtelijke reiniging en schoonhouden portieken bewoners
    Op het Rembrandtplein is in samenwerking met de ondernemers gestart met extra nachtelijke reiniging en het schoonhouden van de portieken van bewoners. Dit wordt voortgezet.
14. Toevoegen extra faciliteiten om wildplassen tegen te gaan
    Om wildplassen in de uitgaansgebieden tegen te gaan, wordt er op korte termijn geëxperimenteerd met het plaatsen van extra faciliteiten zoals bijvoorbeeld de *greenpee* ('s nachts een toilet overdag een bloembak) die nu bij het Rembrandtplein te vinden is.

Verminderen overlast door drukte

15. Bevorderen doorstroming Wallengebied met crowd management
    Crowd management zorgt voor meer veiligheid en minder overlast, met name op de Wallen. We bouwen in 2019 het crowd managementsysteem Amsterdam (CMSA) verder uit, waarbij speciale hosts, handhaving en politie door slimme scenarioplanning gericht en tijdig kunnen ingrijpen als de veiligheid in de knel dreigt te komen. Daarvoor worden op het gebied toegespitste modelsimulaties gebouwd. Dat maakt ingrijpen mogelijk, voordat er problemen door grote bezoekersaantallen ontstaan, in plaats van achteraf. We zetten sinds de zomer van 2018 al hosts in voor crowd management, hun aantal wordt in 2019 uitgebreid. Om ze gericht in te zetten wordt het CSMA met slimme sensoren ingezet.
16. Knelpunten openbare ruimte
    Van het Wallengebied wordt een analyse gemaakt om de openbare ruimte rustiger en overzichtelijker in te richten. Hierbij kan gedacht worden aan fietsmaatregelen (fietsparkeren en doorstroming), het verwijderen van obstakels en het verbeteren van de verlichting. In de analyses en voorstellen is ook aandacht voor gedragsbeïnvloeding.
    Vanwege het toenemende aantal mensen op straat in de binnenstad, is dit jaar onderzoek gedaan naar doorloopruimte op stoepen. In 2019 wordt een voorstel voorgelegd aan bewoners en ondernemers met nieuwe regels voor de doorloopruimte, specifiek bij terrassen in de binnenstad.
17. Betere bewegwijzering, ook naar belangrijkste bestemmingen in de nacht
    Door duidelijke informatie te verschaffen aan bezoekers over routes en voorzieningen, kan overlast door onder andere rondhangen worden verminderd. Er wordt een analyse gedaan en een voorstel uitgewerkt om de bewegwijzering in het Wallengebied en Leidseplein te verbeteren, zoals op het Rembrandtplein al is gedaan. Hierbij is specifiek aandacht voor de belangrijkste bestemmingen in de nacht.

Verminderen overlast te water

18. Extra handhavingsinzet overlast te water
    De overlast op het water is sterk afhankelijk van de weersomstandigheden en daarom is flexibele inzet van handhaving en middelen nodig. In het vaarseizoen van 2019 (april t/m september) wordt daarom, net zoals in zomer 2018, tijdelijk extra handhavingscapaciteit (4fte) ingezet en worden extra boten ingehuurd als de situatie daarom vraagt. De samenwerking tussen de handhavers op de wal en die op het water, die in de zomer van 2018 is gestart, wordt verder uitgebouwd en versterkt. In dat kader zijn de bevoegdheden van de boa's van Waternet in 2018 al uitgebreid zodat zij ook kunnen optreden tegen overtredingen van APV-artikelen. Het digitale monitoringssysteem wordt verder ontwikkeld om de illegale vaart beter aan te kunnen pakken en gerichter te kunnen handhaven.
19. Overlast op- en afstaplocaties
    Bij een aantal veelgebruikte op- en afstaplocaties is veel overlast. De gemeente gaat in het vaarseizoen 2019 door met het aanpakken van deze problematiek. Zo wordt er onderzocht of er tijdelijk een alternatieve opstaplocatie kan worden ontwikkeld op een bewonersluwe locatie.
20. Het invoeren van een 'nachtsluiting' van de grachten
    In de Nota Varen, die op 27 november door het college is vrijgegeven voor inspraak, is aangekondigd dat het college kiest voor het afsluiten van de grachten tussen 23.00 uur en 07.00 uur in de binnenstad (m.u.v. de Staande Mastroute, de Kostverlorenvaart en de route Amstel – Nieuwe Herengracht). Deze maatregel kan een groot effect hebben op het terugdringen van de overlast te water in de binnenstad.
21. Verbieden pleziervaart met meer dan 12 opvarenden
    Eén van de andere maatregelen uit de Nota Varen met effect op de binnenstad is het verbieden van pleziervaart met meer dan 12 opvarenden. Dit verbod geldt niet voor personen of bedrijven die een exploitatievergunning hebben voor passagiersvaart, maar wel voor de pleziervaart.

Overlast door taxi's verminderen

22. Maatregelen om rondrijden te voorkomen
    In 2018 is gestart met maatregelen in de Leidsebuurt gericht op het terugdringen van de overlast van rondrijdende en toeterende taxi's. Ook op het Rembrandtplein en rond De Wallen zijn proeven gedaan. Ieder weekend worden er routes afgesloten waardoor de overlast in de omgeving van de Leidsegracht en Herengracht aanzienlijk is verminderd. Op korte termijn wordt de maatregel bij de Leidsegracht structureel door het plaatsen van verzinkbare palen. De aanpak van de taxiproblematiek met gerichte handhaving, nachtelijke pop-up standplaatsen en maatwerk per locatie zetten we in 2019 voort.

Bevorderen diversiteit winkelaanbod

23. Straatgerichte aanpak diversiteit winkelaanbod
    De toename van het aantal bezoekers aan Amsterdam heeft in de binnenstad geleid tot een oververtegenwoordiging van winkels en voorzieningen die zich hoofdzakelijk richten op de bezoeker. Bewoners zien het verdwijnen van op de buurt gerichte functies als een verschraling van hun leefomgeving, zeker op en rond de Wallen. Sinds het vaststellen van een paraplubestemmingsplan in september 2018 mogen er in een groot deel van stadsdeel

Centrum (waaronder het gehele 1012 postcodegebied) geen nieuwe 'toeristische' functies bijkomen. Daarnaast wordt in een aantal winkelstraten in de binnenstad, waaronder de Oude en Nieuwe Hoogstraat met ondernemers, vastgoedeigenaren en bewoners samen gewerkt aan het aantrekkelijker maken van het winkelaanbod. Daarbij worden verschillende instrumenten ingezet, bijvoorbeeld het formuleren van een gezamenlijk straatvisie, contacten met vastgoedeigenaren en collectief verhuurbeleid. Deze aanpak wordt gecontinueerd en waar mogelijk uitgebreid in 2019 en daarna.

Financiële dekking

De financiële dekking van het grootste deel van deze maatregelen in 2019 komt uit de €2,5 mln. incidentele prioriteit uit de begroting 2019 voor de Wallenaanpak, uit het bestedingsvoorstel 2019 voor de coalitieakkoordmiddelen Reiniging en Handhaving – waarvan de binnenstad (Centrum Oost) één van de drie geprioriteerde gebieden is - en €0,5 mln. uit het bestedingsvoorstel 2019 programma Varen. Daarnaast is het voornemen om € 0,3 mln vanuit het stedelijk mobiliteitsfonds hiervoor vrij te maken.

Andere stedelijke programma's

Naast deze specifieke maatregelen zijn er diverse stedelijke aanpakken die ook een bijdrage kunnen leveren aan de vermindering van overlast en openbare orde problematiek in de binnenstad. Dit geldt bijvoorbeeld voor de aanpak van ondermijning, het programma drugs, de agenda autoluw en beperken vakantieverhuur. Voor wat betreft de scenario's voor het prostitutiebeleid, is al eerder meegedeeld dat u daarover in het voorjaar 2019 wordt geïnformeerd. Daarin zal onder andere aandacht zijn voor de wensen van sekswerkers om bijvoorbeeld respectloze bejegening en andere vormen van overlast tegen te gaan. Een deel van de maatregelen maken ook onderdeel van het programma Stad in Balans, dat in het eerste kwartaal van 2019 aan u wordt voorgelegd.

De toekomst van de binnenstad

Naast het bestrijden van overlast op korte en middellange termijn dringt zich de vraag op: hoe willen we dat de Amsterdamse binnenstad er over 10 of 15 jaar uitziet? Het oudste gebied van de stad kent een grote culturele rijkdom. Het college zal in 2019 in samenspraak met bewoners, experts en andere betrokkenen een visie ontwikkelen over de toekomst: wat voor binnenstad staan wij voor? Hoe ziet het wensbeeld voor het gebied eruit, passend bij de cultuur-historische ontwikkelingen? Welke economische activiteiten horen daarbij, en voor wie? Aan de hand van deze visie zullen meer structurele ingrepen worden ontwikkeld. Deze bereikt u in de zomer van 2019. Over de voortgang van lopende en nieuwe maatregelen wil ik u vanaf nu twee keer per jaar informeren.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Femke Halsema
burgemeester

Wil Rutten
waarnemend gemeentesecretaris